

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מה.

עין משפט גזר מצוה

יד א מיי פ"ח מהל'
מעשה קרנות הלכה
[פ"ח] מ:
ב ב שס הלכה טו:
מז ג ד מיי פ"ה מהל'
מיר הלכה ג:
יד ה ו מיי פ"ב מהל'
המך הו טו סג עין
לט טו"ש"ע א"ח ט"י תמז
ספ"ק ז:

רבינו הנגאל

והדין משום דהוי נזיר
וחטאת שני כתובין הבאין
אחד ואין מלמדין. נזיר
הא דאמרן. חטאת דתניא
כל אשר יגע בבשרה יקדש
יכול אפי"פ שלא בלע. ת"ל
בבשרה. עד שילבע
בבשרה יקדש להיות
כמוה. שאם פסולה היא
תפסל. ואם כשרה היא
תאכל כחמור שבה. פירוש
האכל חטאת נזיר ליום ולילה
והשלמים לשני ימים
ולילה אם ניתן [נ"א]:
[ת"ל] (ב) מרס החטאת
שנשחטה היום על חתיכת
בשר שלמים שנשחטו
מאתמול. נאכל הבשר
בתורת שלמים בו ביום
בלבד. אבל לא בלילה
בבשר החטאת. ואם
נשחטו שניהם היום. נאכל
בתורת חטאת היום
והלילה לבד. אבל לא
למה כשאר בשר שלמים.
למה היתה נצטרף
לאיסור. והוא פירוש נאכל
כחמור שבה. פנינים
נאכל בתורת שלמים
ופנינים נאכל בתורת
חטאת. כי השלמים
שנשחטו מאתמול היום
מותין ובלילה אסורין
באילה. והחטאת
שנשחטה היום מותרת
באילה כל הלילה. נמצא
השלמים בזה חמורין מן
החטאת. ורבנן כי אמרינן
שני כתובין הבאין כאחד.
היינו דתרווייהו חולין או
תרווייהו קדושים ינהו. אבל
זה חולין והוא נזיר. וזה
קדושים והוא חטאת. מצד
צדדי. ולא קרינן בהו שני
כתובין הבאין כאחד.
וגזרו דתרווייהו הללו. ותזרו
רבנן ואמרו טעם אחר.
למדנו מן החטאת היתר
במזבח לזכור. ומשמרת
למדנו ליתן טעם כעיקר.
ומיכן אתה דן לכל אסורין
וכי בבתורה בין זה ובין
בוה. ור"י עקיבא ליתן טעם
כעיקר מנגיעו גרים גמור.
חטאת ונזיר תרווייהו
להיתר מצטרף לאיסור.
והווי להו שני כתובין
הבאין כאחד ואין מלמדין.
ומקשר רב איש אליבא
דרבי עקיבא. הא דתניא
מכל אשר יעשה מגפן היין
מחוצנים ועד לו לימד על
איסור נזיר. כגון חצי זית
חוצץ וחצי זית עם זה.
השתא לזכור. עקיבא חצי
זית פת שהוה היתר וחצי
זית יין מצטרפי. שהיין
בלבד הוא אסור. והפת
מותרת. חוצץ וזוג ששניין
אסורין לנזיר מביעיא.
ושנין פת ויין ביחד. אבל
זה בעצמו וזה בעצמו לא
מצטרפי. חוצץ וזוג אפילו
בוה אחר זה מצטרפי.
בתנ"י בצק שבסידקי
עריבה אם יש כזית במקום

משום דהווי נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד. מינה לרשנ"א
אמאי לא קאמר נזיר וחמור דר"ע לרש כל צ"פ התערבות
(נכחים 97 ע"ב): ר"ח גרם בחומר שבהן. ומיירי בחטאת ושלמים
ואם נבלע החטאת¹ צלמים שנשחט אתמול נאכל כחומר השלמים
ואינו נאכל צלילה ואם נבלע החטאת
צלמים שנשחט היום נאכל כחומר
החטאת ואינו נאכל למחר לשון
הצרייתא קשה דלמר עד שילבע
בצורה משמע דליירי צהיתר שנבלע
באיסור והדר קאמר יקדש להיות
כמוה משמע שאיסור נבלע צהיתר:
ורבנן אמרי דף חטאת דהיתר
מצטרף לאיסור. אורי
דנזיר צ"פ ג' מינין (97 ע"ב): משמע
נזיר וחטאת לרבנן תרווייהו לטעם
כעיקר דקאמר התם לרבי' דאי כח
רשמנא חטאת חולין מקדשים לא
גמרינן ואי כח רשמנא נזיר חטאת
לפינן דחמיר איסוריה
דאפילו חרץן אסירי ליה:

בשמעתין משמע דמעם בעיקר דאורייתא.

ילפינן מנזיר דלאו אסמכתא היא
דמד"ע דלמר לקי אהיתר מנזרף
לאיסור צהיתר נשמע לרבנן וקשה מפ'
כל הבשר (חולין 97 ע"ב) וממסכת
ע"ג (97 ע"ב): **ואם מפורש:**
באין שלא במקום אישה. פ"ה
דשלל במקום אישה עובר

בפחות מנזיר דלמר לקמן לא
אמרן מלכת עריבה אכל צבית חיוב
לזער מלש דזימנין (י) דמיקנף ופליגי
אהדדי ולפ"ה מייפוק ליה דפחות מכזית
חיוב לזער שלא במקום אישה ונראה
לר"י דמקום העשוי לחזק היינו את
הכלי צין במקום אישה וצין שלא
במקום אישה עשוי לחזק² אף במקום
אישה יש להחמיר יותר שיש לחזק
שדצק פחותה עסקה לעיסה אחרת
על ידי אישה או תכלע מן הטעם ולכן
כזית במקום אישה אפילו עשוי לחזק
עובר אף על גב דודאי מצטלו כיון
דאיכא תרתי לרעומת כזית ובמקום
אישה ופחות מכזית אפילו במקום
אישה אי עשוי לחזק לא גזרו ציה
רצנן דכיון שהוה דצר מועט יכול
לשמור שלא ילוט עליו וכן כזית שלא
במקום אישה אי עשוי לחזק אף עובר
אכל פחות מכזית ושלא במקום אישה
אפילו אין עשויה לחזק מותר³:
כופס

במקום העשוי לחזק אינו עובר
ובמקום שאין עשוי לחזק חוצץ ועובר במה דברים אמורים בכזית אבל
בפחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חוצץ ואינו עובר
ותניא כלישנא בתרא "בצק שבסידקי עריבה במקום העשוי לחזק

אינו
אחד חייב לבער. ואוקי רב יהודה הא דתנן כזית במקום אחד. במקום [שאין עשוי לחזק. אבל במקום שעשוי לחזק אינו
חייב לבער. פירוש מקום] שיש בו סדק או נקב ונתן זה הבעק לסתמו שנמצא עושה מלאכת ע"כ ובלט אפי"פ שהוא כזית.
ש"מ דפחות מכזית אפילו במקום שאין עשוי לחזק אינו חייב לבער. ואיכא דמתני ליה רוב יהודה אסיפא. דקתני ואם לאו
עיקר דאורייתא חטאת. מוס' אומן.
שלמים ופנינים נאכל
בתורת חטאת. מוס' אומן.
שלמים נאכלים לב' ימים
ולילה אחד וחטאת אינה
נאכל אלא ליום ולילה.
חטאת רי"פ. ב. שנשחטה
היום. מוס' שאנן. ג. שיש
מקומות שאין הכלי ע"ב
וגזר לידסק ומנעול לו
דבר חטאת הנזיר שיש.
ט. ד. והכי פירושא.
קמייתא שלא במקום לישא
הלכך שרי אפי' כזית
במקום העשוי לחזק
ופחות מכזית אפי' אינו
עשוי לחזק. בתרייתא
במקום לישא הלכך מקום
העשוי לחזק לא שרי אלא
בפחות מכזית אפי' אינו
עשוי לחזק אסור אלא
במקום העשוי לחזק אסור כיון
דהווי במקום לישא. מוס' הלכ"ש.

משום דהווי נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד. מינה לרשנ"א
אמאי לא קאמר נזיר וחמור דר"ע לרש כל צ"פ התערבות
(נכחים 97 ע"ב): ר"ח גרם בחומר שבהן. ומיירי בחטאת ושלמים
ואם נבלע החטאת¹ צלמים שנשחט אתמול נאכל כחומר השלמים
ואינו נאכל צלילה ואם נבלע החטאת
צלמים שנשחט היום נאכל כחומר
החטאת ואינו נאכל למחר לשון
הצרייתא קשה דלמר עד שילבע
בצורה משמע דליירי צהיתר שנבלע
באיסור והדר קאמר יקדש להיות
כמוה משמע שאיסור נבלע צהיתר:
ורבנן אמרי דף חטאת דהיתר
מצטרף לאיסור. אורי
דנזיר צ"פ ג' מינין (97 ע"ב): משמע
נזיר וחטאת לרבנן תרווייהו לטעם
כעיקר דקאמר התם לרבי' דאי כח
רשמנא חטאת חולין מקדשים לא
גמרינן ואי כח רשמנא נזיר חטאת
לפינן דחמיר איסוריה
דאפילו חרץן אסירי ליה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה י"ג ורבנן
והי לאיסור דאי נמי:
(ב) ד"ה ורבי עקיבא ור'
ולא תזכיר: (ג) ד"ה י"ג
לא ד"ה מכלל דר"א:
(ד) תוספות ד"ה פלן
והי דזימנין דמביעיש להו
ונפלי:

מוסף רש"י

שני כתובין הבאין
אחד ואין מלמדין.
מדלל כמיז אחד ונגמור
כולה מניה (קדושים ד.ד.)
עד שילבע בבשר. כגון
ההפקן שנתן תוקפה את
ממנו ל"ג של שלמים ונבלע
גז ומכאן חזי למדיס היתר
מנזרף לאיסור בקדשים.
ואין לנדה מכאן טעם
עיקר. שאין זה טעם אלא
ממס (נכחים ט.ד.) להיות
כמוה. הנוגע זה ונבלע
ממנה חולין (ט.ד.)
פסוליה היא תיפסל.
יפסל הנוגע (ט.ד.)
החטאת פסולה כגון שער
עליה לילה ויום ומנעול
בו שער שלמים. יתא שרי
שלמים אסור מנעול (ו.ד.)
(ז.) ואם כשרה. שלא
עבר אהויו היום (ט.ד.)
תאכל כחמור שבה.
חטאתו וזו כחומר שנשחטה.
שאפילו צין שלמים אסורין
ללאכל אלא לזכור כזית
ליום ולילה ולפנים מן
הקלעים (חולין ט.ד.)
יש בו עשוי ע"ב מימס
וכחומר שנשחטה מנעול
(נכחים ט.ד.)

מוסף תוספות

א. והי"פ כחמור שבהן
דפנינים נאכל בתורת
שלמים ופנינים נאכל
בתורת חטאת. מוס' אומן.
שלמים נאכלים לב' ימים
ולילה אחד וחטאת אינה
נאכל אלא ליום ולילה.
חטאת רי"פ. ב. שנשחטה
היום. מוס' שאנן. ג. שיש
מקומות שאין הכלי ע"ב
וגזר לידסק ומנעול לו
דבר חטאת הנזיר שיש.
ט. ד. והכי פירושא.
קמייתא שלא במקום לישא
הלכך שרי אפי' כזית
במקום העשוי לחזק
ופחות מכזית אפי' אינו
עשוי לחזק. בתרייתא
במקום לישא הלכך מקום
העשוי לחזק לא שרי אלא
בפחות מכזית אפי' אינו
עשוי לחזק אסור אלא
במקום העשוי לחזק אסור כיון
דהווי במקום לישא. מוס' הלכ"ש.

(א) נראה דל"ג מרובע החטאת. (ב) נראה דר"ל דלמר לכל המורה כולה כוונתו בין בקדשים בין בחולין אכל עשין לזכור כזית ונכנס.